

sket, nemlig at D. L. 3—19—7 skal ophæves, da har det for de nærværende Fæstere ingen synderlig Betydning. Thi, hvad enten man betragter det som Noget, der er en særegen Contractsbestemmelse eller, som Andre sige, kun er sat som en Politieforholdsregel, som Godseieren har anseet det for sin Pligt at oplyse sine Fæstere om, saa staaer det dog, saavidt jeg veed, omtrent i alle Fæstebreve. Den anden Indrømmelse synes at have langt mere Betydning. Den siger nemlig, at for Fremtiden skal det ikke være tilladt at indføre saadanne Contractsbestemmelser i Fæstebrevene, men den har ikke den Betydning, naar man betragter Sagen noget nærmere. Det er fornemmelig den nærværende Tid, det gælder om, det er dem, der nu trænge til Hjælp, de fattige Arbeidere, hvis Bedste man skal fremme ved at skaffe dem Bølg for billig Pbris og Leilighed til at fordele sig overalt, hvor der er bedst Erhverv; det er dem, det er om at gjøre at skaffe Hjælp for nærværende Dieblik; thi Alt synes at tyde hen paa, at Selveiendom vil mere og mere udbrede sig, og jeg troer, at jeg tør sige det, thi vi have jo vedtaget en Lov, hvorved det tilstedes Lehnbesiddere at afhænde al deres Bøndergods, og desuden have vi jo ogsaa seet, at næsten alle Landets Godseiere have erklæret sig villige til at afhænde deres Bøndergods. Der ligger ogsaa i hele Tidens Aand og Tendents Noget, som tilfører os, at Fremtiden vil give Leilighed til, at Flere erhverve sig Selveiendom, og at altsaa disse Ulemper, der følge af, at Godseierne forbyde Fæstterne at have Indsiddere, mere og mere ville falde bort. Desuden har jeg ogsaa den Mening, at Lovgiveren nærmest skal see hen til det Nærværende. Thi det er den Nød, der er for

Haanden, der skal afhjælpes. Fremtiden har Meget i sit Skjød, som vi aldeles ikke kjende. Der kan komme nye Midler, og der kan dernæst ogsaa tages nye Forholdsregler. Men, naar det erkjendes, at der er Nød forhaanden for Diebliffet, mener jeg ogsaa, at det er den Nød, som i Diebliffet er den fremtrædende, Lovgivningen fornemmelig skal tage Hensyn til. Endvidere har jeg Afkilligt mod denne Bestemmelse; thi, dersom der er En og Anden, der eier Fæstegods og har Lyst til at lede sine Huse bort, men af en eller anden Grund ikke har gjort det, maaskee for ikke at udsætte sig for den offentlige Mening, da vil han kunne henskyde sig under denne Bestemmelse, da kan han sige, naar Noget vil fæste et Huus: „Jeg kan ikke længere fæste det bort, da der nu er kommet saadanne Bestemmelser, at jeg ikke holder af eller mener, at det kan gaae an at fæste Huset bort“; og saaledes kan det ske, at Hadet overføres paa Loven og dem, der have fremmet Loven, istedetfor at det dog egentlig burde hvile paa dem, der ikke toge Hensyn til det almene Bedste.

Endelig maa jeg ogsaa tillade mig at bemærke, at vi, ved at vedtage denne Lov, kunne komme i det Tilfælde, at vi, uden i mindste Maade at gavne de nærværende Arbeidere, maaskee komme til at skade de fremtidige. Og til Slutning maa jeg endelig være imod denne Bestemmelse, fordi den kan omgaaes aldeles. Jeg vil blot nævne et Exempel derpaa: man kan sætte i Fæstebrevet, at Fæstteren skal give for Exempel 10 Rbd. om Aaret, og da føie til: „dog forbeholder Eieren sig at forhøje denne Afgift til f. Ex. 16 Rbd. i visse indtrædende Tilfælde“. — Jeg har seet flere Fæstebreve, der have været affattede paa den Maade.